

هفته نامه

روزل شوی نسل نېکمرغه افغانستان

د پوهنې وزارت خبري، ادبي او ټولنيزه خپرونه

اوونيزه

سال تاسيس ۱۳۸۱ شماره مسلسل ۲۱۹ ماه سنبله سال ۱۳۹۶

د ليک لوست نړيواله ورځ ولمانځل شوه

په برخه کې مهم گامونه او چټکي او په دې برخه کې به لا جدي هلې ځلې وکړي.

سوادۍ سره مبارزه د شاه امان الله خان له وخت راهيسې پيل شوې او نوموړی لومړنی کس و چې په

ښاغلي دانش زياته کړه، چې هغه مهال د شاه دوشمشرې ولي په جومات کې د ليک لوست لومړني

نوموړي په افغانستان کې د سواد زده کړې مخينې ته په اشارې وويل، په افغانستان کې له بې

هېواد کې يې د بې سوادۍ د له منځه وړلو په برخه کې گامونه اوچت کړل.

ټولگي جوړ شوي وو او خلک هڅول کېدل چې ليک لوست زده کړي... (۲ مخ)

هفته شهيد در وزارت معارف تجليل گرديد

پوهندوی رحيل محمد فرملی معین تعلیمات تخنیکي و مسلکي، محترم فضل احمد معنوی رئیس

افغانستان و محترم محبوب الله صدیقی مشاور ارشد وزیر معارف در امور پارلمانی، رؤسای ریاست های مرکزی وزارت معارف، استادان، اشتراک داشتند.

مولوی محمد محسن دانش عضو شورای سرتاسری علمای افغانستان ضمن یادبود از شجاعت، درایت و قهرمانی های قهرمان ملی کشور، مجاهدت ملت سلحشور افغانستان را ستوده و به روح پاک شهدای راه آزادی و استقلال افغانستان بخصوص شهدای قیام علیه طاغوت قرن (کمونیسم) اتحاف دعا نمودند.

در ابتداء محفل با قرائت آیاتی چند از کلام الله مجید آغاز گردید و متعاقباً بالنوبه محترم دکتور محمد شفیق صمیم معین تعلیمات اسلامی وزارت معارف، محترم پوهندوی رحیل محمد فرملی معین تعلیمات تخنیکي و مسلکي وزارت معارف، محترم فضل احمد معنوی و محترم

در اخیر، محفل با دعائیه صلح سرتاسری و تحکیم اخوت اسلامی وحدت ملی در افغانستان به پایان رسید.

محمد شفیق صمیم معین تعلیمات اسلامی، دکتورسید حمیدالله معین مالی و اداری،

پیشین کمیسیون انتخابات محترم مولوی محمد محسن دانش نماینده شورای سرتاسری علمای

سنگ تهداب لیسه بولان ولایت زابل گذاشته شد

بود به مصرف مجموعی ۱۶ میلیون افغانی از بودجه انکشافی وزارت معارف اعمار می گردد.

هم چنان بزرگان قومی و اهالی این منطقه از اعمار این مکتب ابراز خرسندی نموده و وعده هر گونه حمایت را از برنامه های این وزارت اعلان داشتند. همچنان کار ساختمان لیسه دهولا رباط ولسوالی شاجوی که چندی قبل آغاز گردیده

سنگ تهداب لیسه بولان ولایت زابل به اشتراک رئیس و مسوولان ریاست معارف ولایت زابل در حالی که بزرگان قومی و شـماری از مسـوولان و شاگردان مکاتب نیز شرکت داشتند، در ولسوالی سیوری ولایت زابل گذاشته شد.

تعمیر لیسه بولان بصورت پخته و اساسی که دارای ۸ اتاق درسی میز و چوکی و سایر ضروریات مجهز خواهد

تکمیل و به بهره برداری اعمار دو باب مکتب دیگر نیز

سپرده شد. قرار است که کار عنقریب آغاز گردد.

د افغان - ترک ښوونځيو زده کوونکو د سړ کال په نړيوالو المپيادونو کې ۱۷۱ مډالونه گټلي

د افغانستان د پوهنې وزارت د افغان - ترک ښوونځيو هغه ممتاز زده کوونکي د يوې لويې غونډې په ترڅ کې وستايل، چې د روان ۲۰۱۷ کال په نړيوالو المپيادونو کې يې ښې لاسته راوړنې لرلې دي.

د يادو ښوونځيو زده کوونکو يوازې سړ کال په نړيوالو المپيادونو کې ۱۷۱ مډالونه گټلي، چې ۶۳ يې د سرو زرو، ۷۶ يې د سپينو زرو او ۳۲ نـور يـې د برونزو دي.

په هغه غونډه کې چې د آريانا افغان - ترک په عالي لېسه کې جوړه شوې وه، د پوهنې وزارت د اسلامي زده کړو مرستيال ډاکټر محمد شفیق صمیم، د ولسي جرگې يو شمېر غړو، د وزارت مرکزي رييسانو، د افغان ترک ښوونځيو د مشرتابه پلاوي، دولتي چارواکو او د يادو ښوونځيو ښوونکو او زده کوونکو گډون کړی و.

د پوهنې وزارت د اسلامي زده کړو مرستيال ښاغلي ډاکټر محمد شفیق صمیم په داسې حال کې، چې د يادو ښوونځيو د ښوونکو او زده کوونکو هڅې وستايلې، د سړ کال په نړيوالو المپيادونو کې يې د افغان ترک ښوونځيو د زده کوونکو د بريا مبارکي وويله، زياته يې کړه: «د خوښۍ ځای دی، چې د افغان - ترک ښوونځيو زده کوونکي د تېرو څو کلونو په لړ کې په نړيوالو علمي سياليو کې ښه ځلېدلي او لويې لاسته راوړنې لري، چې دغه افتخارات نه يوازې دوی او کورنيو ته يې ور گرځي؛ بلکه د ښوونې او روزنې د مسوولينو او د يادو ښوونځيو د مشرتابه د سرلوړۍ سبب هم شوي دي.»

د يادولو وړ ده، چې د افغان - ترک ښوونځيو زده کوونکو له ۲۰۱۷-۲۰۰۳ زېږديز کال پورې په نړيوالو المپيادونو کې ۱۰۴۶ مډالونه گټلي،... (۲ مخ)

راځی د پوهې په عامولو د هېواد لویې گټې خوندي کړو!

لکه څنګه چې درنو لوستونکو، ګرانو زده کوونکو او ښوونکو ته څرګنده ده، تېرو څلورو لسيزو جنگ جګړو زموږ د هیواد، سیاسي، فرهنګي، اقتصادي او نظامي بنسټونه نړولي او زموږ خلک یې له زیاتو ستونزو سره مخ کړي دي، نوموړې ټپل شوې نیابتي جګړې د نورو زیاتو زیانونو تر څنګ زموږ په هیواد کې پوهنیز نظام ته هم ډېرې ستونزې را ولاړې کړې چې رغول یې نه یوازې ډېر وخت ته اړتیا لري، بلکې ډېر مالي لګښت هم غواړي، په تېرو شپاړسو کلونو کې نړیوالې ټولنې د افغانستان د پوهنیز نظام د بیا رغولو لپاره ډېرې هڅې کړې او زیات مالي امکانات یې په واک کې ورکړي دي، په زرهاوو ښوونځیو ته ودانۍ جوړې شوې، تعلیمي نصاب له سره نوی شوی او د سیمې او نړۍ د هیوادونو له تعلیمي نصاب سره برابر شوی، له نوي نصاب سره سم په میلیونونو ټوکه درسي کتابونه په ښکلي رنگ او صحافت له سره چاپ شوي او په ټولو ولایتونو کې په زده کوونکو وېشل شوي، د ښوونکو په معاشونو کې بدلون را منځته شوی او د نوی ریفورم سره سم د زیات شمېر ښوونکو معاشونه لوړ شوي، د ښوونکو د روزنې د کچې د لوړولو لپاره په سلهاوو دارالمعلمینو او الحاقې جوړې شوې او دغه راز د هیواد زامنو د مسلکي او تخنیکي پوهې د لوړولو لپاره زیات شمېر مسلکي ښوونځي او بنسټونه جوړ شوي او د هغو لپاره ښکلي ودانې او تخنیکي او مسلکي لابراتوارونه او تخنیکي وسایل برابر شوي دي.

د تخنیکي او مسلکي لېسو او انستیتوتونو لپاره تعلیمي نصاب جوړ شوی او ښوونکي ورته روزل شوي، په زرهاوو محصلین بهرنیو هیوادونو ته د تحصیل لپاره لېږل شوي، تر ۱۰۰۱ زیات د اسلامي تعلیماتو مرکزونه، مدرسي او د ارالحفاظونه فعال دي او د دې تر څنګ د هیواد په ۳۴ ولایتونو کې د سواد د زده کړې کورسونه را منځته شوي او خپلو فعالیتونو ته دوام ورکوي.

د یادونې وړ ده، چې د پوهنې وزارت د سواد د زده کړې معینیت د جلالتمآب جمهور رئیس په لارښوونه د جمهوري ریاست د دویم مرستیال ښاغلي سرور دانش په مشرۍ په هیواد کې د بې سوادۍ د له منځه وړلو او د دغه بهیر د لا زیات چټکوالي لپاره د سواد د زده کړې ملي کمیټه جوړه کړه، چې «د سواد زده کوونکو لپاره د ملي یووالي» او په هیواد کې د بېسوادۍ د ژر تر ژره له منځه وړلو په مقصد برنامه جوړه او نهایی کړه چې هدف یې د هیواد د ټولو اوسیدونکو لپاره د سواد زده کړې شرایطو برابرول دي. د نوموړې تګلارې له مخې ټولو دولتي او غیر دولتي ادارو ژمنه کړې، چې په خپلو ادارو وزارتونو کې به د بې سوادۍ د محوه کولو لپاره هر اړخیزه مرسته کوي او په دې لاره کې به ځان نه سپموي.

د لومړي مخ پاتې

د لیک لوست نړیواله...

پوهنې وزارت د سواد زده کړو مرستیال ډاکټر سردار محمد رحيمي په افغانستان کې د سواد زده کړو پر کلني وضعیت او له بې سوادۍ سره د مبارزې په اړه د پوهنې وزارت د پروګرامونو او تګلارو په اړه خبرې وکړې، زیاته یې کړه: «پوهنې وزارت ژمن دی چې د نړیوالې ټولنې او ملاتړو بنسټونو په مرسته او همکارۍ په ټولنه کې د سواد کچه لوړه او له بې سوادۍ سره جدي مبارزه وکړي. ښاغلي رحيمي وویل، چې اوسمهال په افغانستان کې ۶۱ سلنه خلک بې سواده دي او دا یو له تر ټولو لویو او جدي ستونزو څخه ده. هغه په دې برخه کې د اصلاحاتو او د یونسکو موسسې په مرسته د سواد زده کړو د ښوونیز نصاب له چمتو کېدو او دغه راز د خلکو د همکاريو او مشارکت یادونه هم وکړه، چې په خبره یې له دې لارې به وکولای شي په ټولنه کې د بې سوادۍ له منځه وړلو او د لیک لوست پراختیا ته زمینه برابره کړي.

د پوهنې وزارت د عمومي زده کړو مرستیال ډاکټر محمد ابراهیم شینواري هم بې سوادۍ د افغاني ټولنې د ترقۍ او پرمختګ پر وړاندې یوه لویه ننگونه وبلله او ډاډ یې ورکړ، چې پوهنې وزارت به د خپلو منظمو پروګرامونو پرمخ وکولای شي په ټولنه کې د بې سوادۍ ګراف را ټیټ او خلکو ته د لیک لوست اسانتیاوې برابرې کړي. د سېپتمبر ۸ مه د لیک لوست نړیواله ورځ، چې له تېرو څو کلونو راهیسې یې د افغانستان د پوهنې وزارت له بې سوادۍ سره د مبارزې په موخه نمانځنې؛ له ۱۹۶۶ کال راهیسې د ملګرو ملتونو د کلتوري سازمان یونسکو له لوري له بې سوادۍ سره د مبارزې، د لویانو، ماشومانو او په ځانګړي ډول زده کړو ته د نجونو د لاس رسي او د ټولنې د اقتصادي او ټولنیز پرمختګ په موخه نمانځل کیږي.

د لومړي مخ پاتې

د افغان – ترک ښوونځیو...

چې ۳۴۱ د سرو زرو، ۳۶۳ یې د سپینو زرو او ۳۴۲ یې د برونزو دي. د یادو مدالونو یوازې ۱۷۱ یې د سیر کال المپيادونو اړوند دي. د یادو لاسته راوړنو ترڅنګ ددغو ښوونځیو ۹۹ سلنه د دولسمو ټولګیو فارغان د (۱۳۹۵/۱۳۹۶) کال کانکور آزمونه کې د هېواد بېلابېلو پوهنتونونو ته بریالي شوي او دغه راز د تېرو څو کلونو ۵۵۴۹ تنه فارغان یې د نړۍ د شاوخوا ۵۰ هېوادونو په معتبرو پوهنتونونو کې پر لوړو زده کړو بوخت دي.

با درک اینکه تمام پیشرفت های جامعه امروزی بشری مدیون علوم بوده که انسان ها به اساس تجارب و تتبعات خویش طی سال های متمادی به آن دست یافته ، و امروز توانسته اند با استفاده از آن دنیای بزرگ موجوده را به دهکده کوچکی مبدل نموده و تمام وسایل وسهولت های رفاهی زنده گی خود را فراهم نمایند .

با توجه به ارزش و نقش سازنده سواد و علم در زنده گی، دولت جمهوری اسلامی افغانستان نیز از بدو تشکیل خویش درجنب نوسازی و باز سازی سایرعرصه ها، بخش تعلیم و تربیه را نیز در محراق توجه و در صدرپروگرامهای تجدید و اصلاحی خود قرار داد که با ایجاد و اعمار مراکز جدید تعلیمی و تربیتی جذب و استخدام معلمان جدید و

ظرفیت سازی آنها با شیوه های معیاری تدریس ،نصاب تعلیمی علمی و سرتاسری و تالیف کتب جدید درسی پرداخته وشماری دارالمعلمین های را نه تنها در مرکز ولایات ؛ بلکه مراکز حمایوی تربیه معلم را در ولسوالی ها نیز ایجاد و تأسیس نمود تا معلمان برحال بتوانند در کنارتدریس روزانه ، بعد از وقت اداری به تحصیلات نیمه عالی خویش ادامه دهند .

با توجه به تداوم جنگ ووضعیّت ناپه سلمان امنیتی سال های قبل که متأسفانه عده زیادی از هموطنان عزیز، از نعمت سواد بی بهره مانده بودند ،عطف جدی به بخش سواد آموزی نیز گردید که در زمینه با تأسیس کورسهای سواد آموزی در قراء و قصبات ، جذب معلمان جدید سواد آموزی و سوپرویزران ،تالیف و چاپ کتب سواد آموزی و کتابهای رهنمای معلم کار وتلاش مضاعف نموده و پلان قصیروطویل المدت را دراین عرصه طرح وبه منصه اجرا گذاشت.

ضمناً به کمک موسسه فدراسیون ملی یونسکوی جاپان و با استنتاج های علمی از تجارب کشور های مشابه افغانستان ، مراکز آموزشی محلی (CLC)را نیز در شماری از ولایات و از جمله در چند ناحیه و ولسوالی ها در شهر و ولایت کابل ایجاد کرد که هدف از ایجاد این مراکز ، آموزش آموختن یک مسلک (خیاطی ، سوزن دوزی، باغداری ، چرمگری ، فلزکاری ، نجاری ، قالین

طرح بسیج ملی برای سواد آموزی

بافی و ...) مطابق به نیاز مندی های منطقه درکنار فراگیری سواد برای سواد آموزان است که نتایج ملموسی رابه جا گذاشته است .

اما علرغم اقدامات به خاطر محو بی سوادۍ در کشور ، کمیته ملی سواد آموزی جمهوری اسلامی افغانستان تحت ریاست جلالتمآب قانون پوه سرور دانش معاون دوم مقام عالی ریاست جمهوری جهت تسریع امحای بی سوادۍ در کشور برنامه بسیج ملی برای سواد آموزان» را بررسی و نهایی ساخت که مهمترین هدف آن فراهم نمودن زمینه سواد آموزی برای همه اتباع کشور می باشد.

درین طرح آموزش سواد به عنوان یک حق مهم ومسلم حقوق اساسی تمام اتباع کشور مورد تأکید قرار گرفته است و یگانه راه پیشرفت ،

ترقی و انکشاف اجتماعی در گروکسب و بهره مندی از علوم دانسته شده است. همچنان دراین طرح تمام ادارات دولتی وغیرحکومتی ملزم شده تا در امر امحای بی سوادۍ در کشور جدوجهد همه جانبه نموده و دراین راستا وزارت خانه ها و ادارات مستقل دولتی تعهد نامه را امضأ نموده است که آماده هر گونه همکاری می باشند.

شایان ذکر است که نه تنها در تطبیق برنامه بسیج ملی برای سواد آموزی بلکه در اجرای تمام پلان ها و پروگرامهای وزارت معارف چه در عرصه تعلیمات عمومی ، تخنیکي ، اسلامیات و غیره باشد ، همکاری و حمایت هموطنان عزیز مایه ویژه علمای کرام حتمی و ضروری می باشد تا با استناد به احکام دین مقدس اسلام واحادیث نبوی (ص) که طلب علم بر زن و مرد مسلمان فرض است ، مردم عزیز ما رابه فراگیری علم که روزنه بطرف توحید شناسی و خدا پرستی است ، تشویق و ترغیب نمایند .

وزارت معارف افغانستان مصمم است که با تطبیق پلان های مطروحه و استراتژییک، از جمله اجرای برنامه بسیج ملی برای سواد آموزان که تحت ریاست معاونیت محترم دوم مقام عالی ریاست جمهوری اسلامی افغانستان پیشبرده می شود ، ان شاءالله می تواند به افق های تابناک با سواد سازی و تقلیل بی سوادۍ در کشورگام های مؤثری بگذارد .

غزل

عمر به تیرشی دجنون بندي خانو کې
يوځل که شوې بندي دتورو زلفوزولنو کې

دسترگو په کونجو کې به ټانه کړم لومې لومې
بازان کړي پروازونه ستا دحسن سردرو کې

دزړه په بام مې ګرځي ستا دحسن شې کوترې
دپروشنو طوطيانو وزرمات شول په دامو کې

مجنون دعشق څپره په ټول عمر هیره نه کړه
ليونيان څيرې ګريوان ډيرماليدلي بيايانو کې

دعشق په جواړی کی (شمال)ځکه ډيراحتياط کړي
چازره پکې بایللی دچا اوښکې په لیمو کې

رالیرونکی: عبدالستار

غزل

ای دل مرو سوی خطر، گرمیروی لرزان مباح

از رهنان غافل مشو، از دشمنان ترسان مباح

چون باکسی همره شدی، از نیمه ره برنگردی

چون از پی مردان روی دیگر ز نامردان مباح

دشمن اگر جانت دهد با او دم از یاری مزین

در دوستی گر جان دهی از دوست رو گردان مباح

گر عاشق مستانه ای، زهد ریایی را بسوز

ور همنشین زاهدی، در حلقه رندان مباح

باد بهاران شو که تا در مقدمت گل بشکفند

چون گرد باد هرزه گرد، دردشت سرگردان مباح

همدست ما گر میشوی، پای کسی دیگر مگیر

با دوست چون پیمان کنی، با غیر هم پیمان مباح

فانی به کیش عاشقان در فکر خود بودن خطاست

یا از سر وجان درگذر یا عاشق جانان مباح

ارسالی: زمزمه

راز زندگی

متانت خود را در چهار مورد پاس دار: وقتی که باعالم تر از خودت در امری گفتگو می کنی، وقتی که با بزرگ تر از خودت علم می آموزی، در دشمنی با قوی تر از خودت، وقتی که باکم خورد تر از خود مناقشه می کنی. **در چهار مورد گرفته مباح:** در مسافرت همراه با دوستان، در شب نشینی با دوستان، در وقت نرمی و مهربانی باهمسر و بچه هایت، در وقت شادی در مجلس قصه گوی مورد اعتمادت. **در پنج مورد ادب نگهدار:** در مکان های عبادت، در مجالس علم، در حضور بزرگان، در سخن گفتن با روستا، در رفتار با غریبان.

ارسالی: عزیز

غزل

خدای دې نه کوي بدرنگه چې دا کلی به بیا وران وي
دوه مین به سره ورک وي ، دوه مین به قاتلان وي

یا به هلته یو څوک ژاړي ، یا به دلته توره شپه وي
یا به هلته چنار سوځي ، یا به دلته جوړ خپگان وي

اوس ددغه وطن خلگ دغه دوه له خدایه غواړي
یو پې خپل جانان وطن وي ، یو پې ځان سره جانان وي

کاش چي امن وای زړگيه ، کاش دا خلگ متحد وای
دلته یو دی ، هلته بل دی ، دلته هر یو د وخت خان وي

کله غم کړي کله یاد کړي کله داسي غزل لیکي
یو میرویس وي بل پوپل وي تل و یو بل ته حیران وي

رالیرونکی: ناصر

دو ویژگی

هرکس در او دو خصلت باشد خداوند او را دوست دارد تقوی و حسن خلق

هرکس در او دوخصلت باشد مردم او را دوست دارند بخشش و رفتار نیک

هرکس در او دوخصلت باشد همسایگانش او را دوست دارند خوش رویی و شرافت در برخورد

هرکس در او دوخصلت باشد برادرانش او را دوست دارند به یاد آوردن خوبی هایشان و فراموشی بدی هایشان

هرکس که دوخصوصیت داشته باشد دانش آموزانش او را دوست دارند تلاش دردفع نادانی هایشان و مهربان بودن با آنها

هرکس که دوخصوصیت داشته باشد فامیلش او را دوست دارند نیکی در معاشرت با آنها فهم و درک مشکلات آنها.

هرکس که دوخصوصیت داشته باشد روسایش او را دوست دارند اطاعت به نحو احسن از آنها و درستی در کارش در نزد آنها

هرکس که دوخصوصیت داشته باشد خدا و مردم او را دوست دارند انجام کار نیک ودوری از آزار مردم ارسالی: عابده عابدی

از شیطان بر حذر باش

از شیطان برحذر باش که باورت را با آرای مختلف تباه نکند برحذر باش که کردارت را باهوای

نفس تباه نکند برحذر باش که علمت را با ادعا تباه نکند برحذر باش که بندگی ات را باخود

پسندی و تکبر تباه نکند برحذر باش که اخلاقت را با غرور تباه نکند و برحذر باش که استقامتت

ارسالی: طوبا

را نکند.

انجنیر احمدشاه احمدزی د پوهنې پینځه ډیرشم وزیر

انجنیر احمدشاه احمدزی د کابل ولایت د بگرامی ولسوالي د ملنگ د سیمې اوسېدونکی دی چې په ۱۳۲۳ هجري لمريز کال زېږېدلی، لومړني او ثانوي زده کړې يې د کابل ښار په مختلفو تعليمي موسساتو کې سر ته رسولي، د لوړو زده کړو لپاره د کابل پوهنتون د انجنيري پوهنځی ته داخل او هغه يې په ۱۳۴۶ کال بشپړه کړې ده.

ښاغلي انجنیر احمدشاه احمدزي له ۱۳۴۸ څخه تر ۱۳۵۱ کلونو پورې د کرنې په وزارت کې دنده اجرا کړې او په ۱۳۵۱

کلونو کې د یو تحصیلي بورس په مرسته د امریکا متحده ایالاتو ته تللی دی او په ۱۳۵۴ کال کې يې د کالاراډو په دولتي پوهنتون کې ماسټري بشپړه کړې ده. نوموړی په همدې کال د سعودي عربستان د ملک فیصل په پوهنتون کې د استاد په توګه دنده اخیستې چې تر ۱۳۵۶ کال پورې يې دغه دنده اجرا کړې ده. ښاغلی انجنیر احمدشاه احمدزی په ۱۳۵۷ کال د ثور له کودتا وروسته افغانستان ته ستون شوی او د اسلامي جمعیت د مرستیال په توګه يې جهادي فعالیت پیل کړی او پېښور ته تللی دی. خو په ۱۳۶۰ کال کې له اسلامي جمعیت څخه جلا او له ښاغلي عبدالرب رسول سیاف سره یو ځای يې د اسلامي اتحاد په نوم نوی جهادي ګوند جوړ کړ. ښاغلی انجنیر احمدشاه احمدزی په ۱۳۷۵ کال کې د پوهني وزیر وو خو تر هغه د مخه له ۱۳۷۱ کال څخه تر ۱۳۷۵ کال پورې يې د بیا رغونې او کورنیو چارو د وزیر په توګه هم دندې اجرا کړې دي.

